

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xeriatría para traballadores/as sociais

Materia	Xeriatría para traballadores/as sociais			
Código	O05G220V01910			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Profesorado	Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Correo-e	mvazquezv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Esta materia facilita competencias en Traballo Social geriátrico, aportando técnicas, coñecemento e habilidades de manejo de los síndrome geriátricos e o apoio a las necesidades propias do envellecemento normal e patolóxico			

Competencias de titulación

Código	
A1	Traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
A2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
A3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
A4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
A5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
A6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
A7	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
A8	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
A9	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención
A10	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
A11	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
A12	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc

A13	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
A14	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
A15	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
A16	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
A18	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social
A19	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
A21	Establecer e actuar para a resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza da mesma
A25	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
A26	Traballar de xeito eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinares e «multiorganizacionais» co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de xeito construtivo os posibles puntos de vista existentes
A29	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
A31	Contribuír á promoción das mellores prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Capacidade reflexiva
B4	Comunicación oral e escrita nas linguas nativas
B6	Coñecemento da cultura propia da comunidade
B7	Aprendizaxe e dominio de novas tecnoloxías
B8	Capacidade de xestión da información
B9	Resolución de problemas
B10	Toma de decisións
B11	Traballo en e con equipos diversos
B12	Traballo en equipo de carácter interdisciplinar
B13	Traballo nun contexto internacional
B14	Habilidades nas relacións interpersoais
B15	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade
B16	Razoamento crítico
B17	Compromiso ético
B18	Aprendizaxe autónoma
B19	Adaptación a novas situacións
B22	Iniciativa e espírito emprendedor
B24	Sensibilidade cara a temas medio ambientais, igualdade entre home e mulleres, cultura da paz, etc.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer, definir, propoñer e avalia-los contextos de desenvolvemento profesional Sociosanitario en Xeriatría Social.	A2 A8 A9	B1
Promove-la definición dos ámbitos comunitarios e especializados da Intervención Profesional na Xerontoloxía, e o manexo das respostas precisas ante necesidades das persoas.	A3 A4 A5	B2
Aporta-los recursos e coñecementos para desenvolver Programas de Intervención Social para Persoas Maiores, Coidadores en Programas e Centros de Atención Xeriatrica.	A1 A7 A10	B9 B10

Adestra-las técnicas e hábitos de traballo específico cara a prevención do avellentamento e a mellora da vida na vellez, coa práctica da Intervención Social e Sociosanitaria potenciando as capacidades físicas, psíquicas e sociais da Persoa Maior, coñecendo o proceso normal de avellentamento e as patoloxías asociadas con impacto en necesidades sociais.	A11 A12 A13 A15 A18	B6 B11 B14
4-Organizar e xestionar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria.		
Utilizar Guías e Técnicas de Avaliación das necesidades das persoas Maiores e de Valoración Xeriátrica e Social para o desenvolvemento de Programas Individualizados de atención	A9 A25	B7 B11 B12 B16 B18
Manexar recursos de Comunicación eficaz con Maiores e Coidadores para a atención social en situación límite ou de crise.	A1 A26 A29	B8 B14 B17
Avaliar as situacións de risco e as condutas de risco de Coidadores e persoas Maiores con e sen dependencias.	A6 A16 A21	B3 B4 B10 B19 B22
Valorar a realidade e os mitos, estereotipos e limitacións sociais cara a vellez e respectar as crenzas e valores das persoas de idade.	A2 A14 A19 A31	B3 B13 B24
Aprender a respectar a individualidade e diversidade das persoas Maiores e reconocer as limitacións funcionais que forman parte do avellentamento.	A19	B15
Conocer o que resulta normal no proceso de avellentamento e de enfermarse; e aínda na atención o morrer, para cada persoa e seus familiares	A3 A18	B17 B19

Contidos

Tema		
2. Demografía sociosanitaria en xeriátrica. As persoas maiores en España. Situación actual e proxeccións.	2.1 Análise da situación sociosanitaria e Atención Xeriátrica e xerontolóxica en Europa, en España e en Galicia. 2.2 Informe sobre as Persoas Maiores en España e en Galicia. 2.3 Fundamentación Xerontolóxica. Carteira de Servizos para a dependencia xeriátrica. 2.4 Crenzas, Mitos e estereotipos xeriátricos en Traballo Social.	
3. Novos modelos de atención conceptual en Xeriátrica. Modelos de ACP e de Apoio. Atención xeriátrica e intervención social para un avellentamento activo e saudable.	3.1 Atención centrada na persoa (ACP) 3.2 Modelos de Apoio 3.3 Concepto e determinantes do avellentamento saudable, e avellentamento activo.	
1. Xeriátrica Social. Atención Social en Xeriátrica e Xerontoloxía. Conceptualización.	1.1 Xeriátrica e Xerontoloxía. Conceptos . 1.2 Carteira de Servizos en xeriátrica sociosanitaria.	
4. Bioxerontoloxía. ¿Como e por qué avellentamos?	4.1. Avellentamento: teorías 4.2 Prevención desde o Traballo Social 4.3 Investigacións bioxerontolóxicas actuais	
5 Avellentamento normal e avellentamento patolóxico. Axudas Técnicas e novas tecnoloxías de atención sociosanitaria	5.1 Avellentamento fisiolóxico ou normal 5.2 Avellentamento patolóxico 5.3 Características da atención social na vellez 5.4 Axudas Técnicas. O CEAPAT 5.5 Novas tecnoloxías de atención o avellentamento	
6. Concepto de síndrome xeriátrico. Os grandes syndromes xeriátricos. A demencia senil e a Enfermidade de Alzheimer (EA)	6.1 Definicións e tipos de syndromes prevalentes en xeriátrica social 6.2 O síndrome demencial senil e a EA 6.3 Outros syndromes prevalentes	
7. Programas de Atención e Intervención Comunitaria e Especializada. Centros e Servizos. Organización funcional e actividade de Traballo social. Visita Técnica a Centros de referencia. Transdisciplinariedade e traballo no Equipo Xerontolóxico. Intervención Individualizada, Grupal e Comunitaria en Xeriátrica.	7.1 Programas comunitarios de atención xeriátrica: -SAF -Teleasistencia -Comida sobre rodas 7.2 Centros de día xerontolóxicos 7.3 Centros residenciais xeriátricos: aloxamento temporal, de respiro e fixo. 7.4 Centros especializados en atención a demencias 7.5 O departamento social en xeriátrica 7.6 Saída Técnica para visita a Centros de referencia 7.7 Equipos de apoio xeriátrico. Perfiles e funcións	
8. Problemática dos coidados informais xeriátricos a dependencia. O coidado do/a Coidador/a e o entrenamento dos coidados.	8.1 O coidado familiar en xeriátrica 8.2 O Síndrome do coidador 8.3 Recursos sociais en xeriátrica de apoio	

9. Afrontamento do fin da vida. Coidados Paliativos: Profesionais, familias e persoas. O acompañamento social xeriatrico no duelo e na morte.	9.1 Características do proceso de morrer. 9.2 Coidados paliativos xeriatricos 9.3 O papel do TS no equipo de Coidados Paliativos xeriatricos
10. Bioética sanitaria da intervención social. Intervención para a formación e protección Xurídico-Legal e Bioética na velez. Maltrato na velez: tipoloxía, prevención e intervención social en xeriatría. Boas prácticas en xeriatría social	10.1. Principios da bioética sanitaria 10.2 Procesos xurídicos na velez 10.3 Malos tratos na velez. Prevención e actuacións. Protocolos sociosanitarios 10.4 Guías de boas prácticas para a intervención en xeriatría social

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	1	5
Sesión maxistral	14	3	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	3	6
Traballos tutelados	5	45	50
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Estudos/actividades previos	4	4	8
Prácticas clínicas	4	4	8
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	10	15
Probas de tipo test	1	10	11
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Facilitarase ó Alumnado: Documentación, manuais, Referencias Técnicas e Bibliografía específica de cada Bloque Temático, a modo de Notas Técnicas.
Sesión maxistral	Sesión interactiva con apoio audiovisual a modo de clase teórico-práctica
Resolución de problemas e/ou exercicios	Raelizaranse propostas de caso práctico e probas de coñecemento tipo test
Traballos tutelados	Mediante a plataforma Tema proporanse Traballos persoais individuais nos que o Alumnado realizará a busca bibliográfica e documental e fara posteriormente unha presentación na clase a modo de resumo para o debate e ampliación dos coñecementos aportados
Estudo de casos/análises de situacións	Proporanse casos reais para estudo de propostas de Intervención ou apoio social
Estudos/actividades previos	O Alumnado fará unha revisión documental sobre a situación dos Maiores en España e en Galiza partindo de datos en soporte web
Prácticas clínicas	Faranse sesións de Avaliación Xeriatrica de casos
Saídas de estudo/prácticas de campo	Desáñase unha saída Técnica de visita tutelada a Centros Xeriatricos e farase un Foro de debate sobre os contidos e valoracións persoais en cada caso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada farase en Titorías presenciais individualizadas e fixadas en axenda de cita previa (se fose posible) por mail. Realizarase en todos os casos dúas Titorías alomenos para cada Alumno, de avaliación inicial, de seguemento e de apoio docente.
Traballos tutelados	A atención personalizada farase en Titorías presenciais individualizadas e fixadas en axenda de cita previa (se fose posible) por mail. Realizarase en todos os casos dúas Titorías alomenos para cada Alumno, de avaliación inicial, de seguemento e de apoio docente.
Estudo de casos/análises de situacións	A atención personalizada farase en Titorías presenciais individualizadas e fixadas en axenda de cita previa (se fose posible) por mail. Realizarase en todos os casos dúas Titorías alomenos para cada Alumno, de avaliación inicial, de seguemento e de apoio docente.
Prácticas clínicas	A atención personalizada farase en Titorías presenciais individualizadas e fixadas en axenda de cita previa (se fose posible) por mail. Realizarase en todos os casos dúas Titorías alomenos para cada Alumno, de avaliación inicial, de seguemento e de apoio docente.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Avalíanse mediante o test de Proba de coñecementos adquiridos	15

Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorase o proceso de resolución e os resultados	5
Traballos tutelados	Avaliase o traballo persoal do Alumnado segun dos criterios expostos para cada traballo	44
Estudo de casos/análises de situacións	Forma parte dos traballos tutelados, mediante a presentación do caso e o informe	8
Estudos/actividades previos	Presentarase un Informe resume do análise sociodemográficos das persoas maiores en España	3
Prácticas clínicas		5
	Avaliación do traballo do alumnado	
Saídas de estudo/prácticas de campo	Avaliación de coñecementos mediante discusión e debate presenical e a tarveso dos cuestionarios test	5
Probas de tipo test	Os contidos dos cuestionarios relacionanse coas competencias teórico-prácticas adquiridas en clase	15

Outros comentarios sobre a Avaliación

O Alumnado NON asistente ten que realizar os estudos previos, os Traballos tutelados, a saída técnica, os traballos de campo, as prácticas clínicas, os exercicios de resolucións de problemas, e unha proba de coñecemento tipo test sobre o Programa Oficial da materia, como o resto do alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

Utilizarase Bibliografía de apoio, preferentemente en soporte informático en aportada na plataforma docente de FAITIC.

Leturia Arrazola, F.J. y Cols. La valoración de las Personas Mayores. Evaluar para conocer, conocer para intervenir. Manual Práctico. Editorial Caritas española. Madrid, 2001

Peña-Casanova, J. Neurología de la Conducta y Neuropsicología. Editorial Medica Panamericana. Madrid, 2007. EAN: 9788498350357

TOLEDANO GONZÁLEZ, Lola. *¿Se puede? Trabajo social en domicilios de ancianos*. Barcelona: Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya, 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión de organizacións de benestar social/O05G220V01605

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Saúde, dependencia e vulnerabilidade/O05G220V01405

Outros comentarios

O eido de traballo xeriátrico constitúe un dos nichos de emprego máis notables en Galicia e en España como consecuencia da xeración de recursos de atención xeriátrico, consecuencia do incremento exponencial das porcentaxes de avellentamento social.

A formación de novos profesionais de atención xeriátrica en competencias especializadas de apoio e novas tecnoloxías asistenciais sociosanitarias cosntitúe un reto e unha necesidade.

O docencia desta materia complementa e especializa o profesional de Traballo Social.